

Valtuustoaloite ikäihmisten palveluiden parantamisesta

Kaupunginhallitus 28.04.2025 § 8

Keskustan valtuustoryhmä jätti valtuuston kokouksessa 7.4.2025 liitteenä olevan valtuustoaloitteen ikäihmisten palvelujen parantamiseen liittyen.

Aloitteen mukaan Kiteen ikääntyvän väestön määrä kasvaa, mikä lisää tarvetta laadukkaille ja kattaville ikäihmisten palveluille, jotka tukevat heidän hyvinvointiaan ja itsenäistä elämää. Aloitteen tavoitteena on tarkastella kaupungin näkökulmasta mitä on tehtävissä, jotta ikäihmisten virkistystoimintaan saadaan lisää mahdollisuuksia paikkakunnallisesti siten, että ratkaisuvaihtoehdoista tuotetaan kuvaukset ja kustannusvaikutukset kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Valmistelija: toimialasihteeri Tuuli Ikaheimonen, puh. 040 105 1011, tuuli.ikaheimonen@kitee.fi.

Esittelijä: kaupunginjohtaja Pekka Hirvonen, puh. 040 105 1001, pekka.hirvonen@kitee.fi.

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen sivistyskeskukseen valmisteltavaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta 16.04.2026 § 41

Kiteen kaupunginhallitukselta on saapunut sivistys- ja vapaa-aikalautakunnalle valmisteltavaksi Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloite 7.4.2025 ikäihmisten palvelujen parantamisesta Kiteellä.

Aloitteessa todetaan, että Kiteellä ikääntyvän väestön määrä kasvaa, mikä lisää tarvetta laadukkaiden ja kattavien ikäihmisten palveluiden kehittämiseksi. Aloitteessa pyydetään tarkastelemaan, mitä voidaan tehdä ikäihmisten virkistystoimintamahdollisuuksien lisäämiseksi paikkakunnallisesti, sekä tuottamaan ratkaisuvaihtoehdoista kuvaukset ja kustannusvaikutukset kaupunginhallituksen käsittelyyn. Aloitteessa toivotaan erityisesti selvitettäväksi kumppanuussopimuksien mahdollisuuksia eri järjestöjen kanssa, tilojen esteettömyystarkastelua sekä toiminnan hyvää saavutettavuutta.

Kiteen kaupungin strategia 2025–2030 painottaa hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä kaupungin kehittämisen läpileikkaavina teemoina. Valmisteilla olevaan strategiaan on kirjattu tavoite ikäihmisten itsenäisen ja aktiivisen elämän tukemisesta sekä ennaltaehkäisevien palveluiden vahvistamisesta. Strategia korostaa lisäksi kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä palvelujen täydentäjänä ja laajentajana.

Kiteen kaupunki järjestää ikäihmisille tällä hetkellä lukuisia palveluita yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Keski-Karjalan kansalaisopisto tarjoaa

ikäihmisille suunnattua kurssi- ja harrastustoimintaa, ja Joen Severi ry järjestää yhteisöitalolle kohdennettua toimintaa. Liikuntapalvelut, kirjastopalvelut ja kulttuuritoiminta palvelevat ikäihmisiä osana yleistä palvelutarjontaa. Palvelukokonaisuuden systemaattinen kartoitus ja käytön seuranta ovat kuitenkin toistaiseksi olleet hajanaisia.

Aloitteen tavoitteiden edistämiseksi on tarkoituksenmukaista toteuttaa ikäihmisille suunnattu palvelukysely, jossa kartoitetaan yhtäältä olemassa olevien palveluiden käyttöä, koettua tarvetta ja kustannusvaikutuksia sekä toisaalta kerätään ideoita ja toiveita uusiksi palvelumuodoiksi. Kysely antaa ajantasaisen tietopohjan päätöksenteolle ja mahdollistaa resurssien suuntaamisen vaikuttavuuden kannalta keskeisimpiin kehittämiskohteisiin. Kysely suunnataan kiteeläisille ikäihmisille ja tarvittaessa myös heidän kanssaan työskenteleville järjestöille ja muille yhteistyötahoille.

Kyselyssä tarkasteltavia kokonaisuuksia ovat muun muassa:

- olemassa olevien palveluiden käyttö ja tunnettavuus
- palvelujen koettu riittävyys ja laatu
- tilojen ja tapahtumien saavutettavuus ja esteettömyys
- toiveet uusiksi virkistys- ja kulttuuripalveluiksi
- kiinnostus järjestöjen ja kaupungin yhteistoimintamuotoja kohtaan.

Kysely toteutetaan kesäkuun 2026 aikana sekä sähköisenä että paperilomakkeena palvelupisteen kautta. Kyselyn tulokset kootaan vastineeksi kaupunginhallitukselle syksyllä 2026, ja niiden pohjalta laaditaan toimenpide-ehdotukset ikäihmisten palvelujen kehittämiseksi strategian kirjausten mukaisesti.

Valmistelija ja esittelijä: sivistysjohtaja Matias Valoaho, puh. 040 105 1137, matias.valoaho@kitee.fi

Päätösehdotus

Vastineena Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen 7.4.2025 ikäihmisten palvelujen parantamisesta sivistys- ja vapaa-aikalautakunta esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto toteaa vastauksena Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen 7.4.2025, että aloite on kannatettava ja sen tavoitteet ovat linjassa Kiteen kaupungin valmisteilla olevan strategian 2025–2030 kirjausten kanssa. Aloitteen johdosta sivistys- ja vapaa-aikalautakunta päättää toteuttaa ikäihmisille suunnatun palvelukyselyn kesäkuun 2026 aikana. Kyselyssä kartoitetaan olemassa olevien palveluiden käyttöä, koettua tarvetta ja kustannusvaikutuksia sekä kerätään ideoita uusiksi palvelumuodoiksi. Kyselyn tulosten pohjalta laaditaan toimenpide-ehdotukset ikäihmisten palvelujen kehittämiseksi, jotka tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn syksyllä 2026.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkintä: päätösehdotuksessa ja asiaselostuksessa on vuosilukuvirhe, Kiteen kaupungin valmisteilla oleva strategia on vuosille 2025–2029.

Kaupunginhallitus 27.04.2026 § 124

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta on 16.4.2026 § 41 käsitellyt valtuustoaloitteen, joka koskee ikäihmisten palveluiden parantamista, ja antanut asiassa oman esityksensä toimenpiteiksi. Lautakunnan esittämien toimenpiteiden arvioinnissa on kuitenkin todettu, että esitys ei kaikilta osin ole tarkoituksenmukainen.

Esitettyihin toimenpiteisiin sisältyy muun muassa erillisen ikäihmisille suunnatun kyselyn toteuttaminen. Tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, koska vastaava tiedonkeruu on mahdollista toteuttaa osana laajempaa kuntalaiskyselyä, mikä tukee hallinnon tehokkuutta ja resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä. Lisäksi lautakunnan esittämä aikataulu on varsin tiukka suhteessa asian laajuuteen ja valmistelun edellyttämään huolellisuuteen, etenkin kun kysely on tarkoituksenmukaisempaa sisällyttää osaksi tehtävää kuntalaiskyselyä.

Lisäksi lautakunnan päätöksessä on virheellisiä viittauksia kaupungin strategiaan linjauksiin, mikä edellyttää asian uudelleentarkastelua. Valmistelun tulee perustua oikeisiin ja ajantasaisiin lähtötietoihin.

Valmistelija: hallintopäällikkö Tuuli Ikäheimonen, puh. 040 105 1011, tuuli.ikaheimonen@kitee.fi

Esittelijä: kaupunginjohtaja Pekka Hirvonen, puh. 040 105 1001, pekka.hirvonen@kitee.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi sivistys- ja vapaa-aikalautakunnalle.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

190/00.02.00.00.03/2025

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta 19.05.2026 § 55

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 27.4.2026 § 124 palauttanut Keskustan valtuustoryhmän 7.4.2025 jättämän ikäihmisten palveluiden parantamista koskevan valtuustoaloitteen sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan uudelleen valmisteltavaksi. Asianumero on 190/00.02.00.00.03/2025.

Aloite on alun perin käsitelty kaupunginhallituksessa 28.4.2025 § 8, jolloin se lähetettiin sivistyskeskukseen valmisteltavaksi. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiassa vastineen 16.4.2026 § 41. Kaupunginhallitus on palautuspäätöksessään katsonut, että lautakunnan esitys ei kaikilta osin ollut tarkoituksenmukainen. Palautuksen perusteena on esitetty kolme seikkaa: erillinen ikäihmisille suunnattu kysely on tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa osana laajempaa kuntalaiskyselyä, lautakunnan esittämä aikataulu on tiukka suhteessa asian valmistelun

edellyttämään huolellisuuteen, ja päätöksessä on virheellisiä viittauksia kaupungin strategiaan linjauksiin.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta yhtyy kaupunginhallituksen näkemykseen ja valmistelee asian uudelleen palautuspäätöksessä esitettyjen perusteiden mukaisesti. Aloitteen tavoite — ikäihmisten virkistystoimintamahdollisuuksien lisääminen ja palvelukokonaisuuden kehittäminen — on edelleen kannatettava ja sisällöllisesti tärkeä.

Strategiaviittauksen oikaisu

Kiteen kaupungin valmisteilla oleva strategia koskee vuosia 2025–2029. Aiemmassa vastineessa 16.4.2026 § 41 strategiakaudeksi oli virheellisesti merkitty 2025–2030. Asiassa noudatetaan kaupungin valmisteilla olevan strategian 2025–2029 kirjauksia, joissa hyvinvointi ja yhteisöllisyys ovat läpileikkaavia teemoja ja joissa korostetaan ikäihmisten itsenäisen ja aktiivisen elämän tukemista, ennaltaehkäiseviä palveluita sekä kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä.

Asian poikkihallinnollinen luonne

Ikäihmisten palveluiden kehittäminen on luonteeltaan poikkihallinnollinen kokonaisuus, joka ulottuu sivistys- ja vapaa-aikatoimen toimialarajojen ulkopuolelle. Virkistystoiminnan ohella aloitteen tavoitteisiin kuuluvat tilojen esteettömyystarkastelu, kumppanuussopimukset järjestöjen kanssa sekä palveluiden hyvä saavutettavuus. Esteettömyys ja tilakysymykset kuuluvat olennaisilta osin teknisen lautakunnan toimialalle, ja kumppanuussopimusten kokonaisarviointi sekä kytkentä kuntalaiskyselyn valmisteluun edellyttävät kaupunginhallituksen ohjausta.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta esittää, että kaupunginhallitus ja tekninen lautakunta tuovat osaltaan oman panoksensa aloitteen valmisteluun. Yhteisellä valmistelulla varmistetaan, että toimenpide-ehdotukset ovat strategian mukaisia, taloudellisesti perusteltuja ja toiminnallisesti yhteensopivia kaupungin muiden palveluiden kanssa.

Tiedonkeruun yhdistäminen kuntalaiskyselyyn

Aloitteessa esitetty tiedontarve ikäihmisten palveluista — palveluiden käyttö, koettu tarve, tilojen saavutettavuus ja toiveet uusiksi palvelumuodoiksi — voidaan kattaa osana valmisteltavaa laajempaa kuntalaiskyselyä. Yhdistämällä tiedonkeruu vältetään päällekkäistä työtä, parannetaan vastausten vertailtavuutta ja varmistetaan tiedon hyödynnettävyys koko kaupungin palvelukehityksessä. Kuntalaiskyselyyn sisällytetään ikäihmisten palveluita koskeva osio, joka kattaa muun muassa:

- olemassa olevien palveluiden käytön ja tunnettavuuden
- palveluiden koetun riittävyyden ja laadun
- tilojen ja tapahtumien saavutettavuuden ja esteettömyyden
- toiveet uusiksi virkistys- ja kulttuuripalveluiksi
- kiinnostuksen järjestöjen ja kaupungin yhteistoimintamuotoja kohtaan.

Tarvittaessa ikäihmisten osio toteutetaan myös paperilomakkeena palvelupisteen kautta vastausten saavutettavuuden varmistamiseksi. Kyselyn aikataulu, kohdennus ja sisältö valmistellaan yhdessä kaupunginhallituksen kanssa osana kuntalaiskyselyn kokonaisuutta.

Aikataulu

Aikataulu sovitetaan kuntalaiskyselyn valmisteluun. Aikataulun täsmentäminen tehdään yhteistyössä kaupunginhallituksen kanssa, jotta valmistelun edellyttämä huolellisuus voidaan turvata.

Valmistelija ja esittelijä: sivistysjohtaja Matias Valoaho, puh. 040 105 1137, matias.valoaho@kitee.fi

Päätösehdotus

Vastineena Keskustan valtuustoryhmän 7.4.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen ikäihmisten palveluiden parantamisesta sivistys- ja vapaa-aikalautakunta päättää:

yhtyä kaupunginhallituksen 27.4.2026 § 124 palautuspäätöksen perusteisiin ja valmistella asian uudelleen palautuksessa esitettyjen perusteiden mukaisesti;

1. oikaista aiemmassa vastineessa 16.4.2026 § 41 olleen strategiaviittauksen siten, että asiassa noudatetaan Kiteen kaupungin valmisteilla olevan strategian 2025–2029 kirjauksia;
2. että aloitteen edellyttämä tiedonkeruu ikäihmisten palveluista sisällytetään osaksi valmisteltavaa kuntalaiskyselyä erillisen kyselyn sijaan;
3. esittää kaupunginhallitukselle ja tekniselle lautakunnalle, että ne tuovat omalta toimialaltaan osansa aloitevastauksen valmisteluun, koska asia on poikkihallinnollinen ja koskettaa erityisesti tilojen esteettömyyttä, kumppanuussopimuksia järjestöjen kanssa sekä kuntalaiskyselyn kokonaisuudesta;
4. että kuntalaiskyselyn ikäihmisten osion tulosten pohjalta laaditaan toimenpide-ehdotukset ikäihmisten palveluiden kehittämiseksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkintä: päätösehdotuksessa ja asiaselostuksessa on vuosilukuvirhe, Kiteen kaupungin valmisteilla oleva strategia on vuosille 2026–2029.